

Pa gotovo se zdi cenjenim čitateljicam uže preveč tega »vodenega članka«. No, morda jedna ali druga opazka vendar le ni bila odveč. To mi je v tolažilo. Stari grški modrijan, ki je razglasil vodo za najboljšo, izpoznal je njeno veliko korist in vrednost. In res je voda prevelike važnosti v življenju sploh, in tudi v cziru na človeško zdravje. V tem naj jo rabimo prav in primerno, ker si tako izkoristimo njeno dobrotno moč — a izogibajmo se pretiravanja na jedno ali drugo stran, s katerim bi to dobrotno moč pretvorili v škodljivo.

(Dalje prihodnjič).

Žensko pismo.

Ida! Moj dobri angelj! Ti jedino, blago bitje, brez kojega bi bila v onem trenutku to, kar je osamel, do smrti utrujen potnik sredi Sahare.

Veš li, kakove muke so to?

Pomisli! Sredi brezkončne, strašne puščave do smrti utrujen in zmučen — sam človek, popolnoma sam!

Kamorkoli se ozira oko — — nič, nič, nego peščena, strašna jednoličnost!

Nebesni obok zdi se iz jekla; pa to solnce, to strašno, ognjeno solnce! O to ni ono milo solnce, kojega žarki blagodejno ogrevajo in krepijo. To je živ, neskončno neusmiljen, zloben rabelj, ki žge in pali... Kako rad bi se skril njegovemu žarečemu pogledu in kako željno se obrača oko za rešilno senco...

In ta žeja — ta peklenska muka!...

Bolestno mu trepeče telo in iz prsi se mu izvije bolesten vzklik: »Vode! le kapljico vode!«

Niti jek mu ne odgovarja.

Vtelesena strašnost! Zdi se, da sta se nebo in zemlja spremenila v strašno grozno puščavo, bez konca in kraja... A na njej umira potnik — sam — oh sam!..

Pomoči!...

Zaman! Nič, nič, nego prazna samota...

Ah ta brezmejna samota, tiha in nema, a vendar šumna tako, da je tudi obupni, strastni smrtni krik prevpiti ne more!..

»O smrt, kaj celo tebe ni na tej strašnej samoti — — —?!«
Ne! i smrti ni bilo!...

A Ti Vida si bila, Ti, ki si mi ljubeče sledila tudi v puščavo, ter me rešila. —

Je-li se še spominjaš Vida, kako sem pred leti često trdila, da ni ljubezni? A da če je — naj se vseli i v mojo dušo z vso svojo mogočnostjo in divjo silo. In ako mi je v nesrečo, ako me umori — ako je ljubezen, pride, oglasi naj se mi v duši kadarkoli. Glej te lahkomišeljno izrečene besede, postale so mi kletev. —

Vže skoro tri leta sem vzgojevala otroke veleposestnika pl. Z. Iz mojih listov si lakko spoznala, da sem bila zadovoljna s svojo osodo, ter da sem bila ponosna na svojo samostojnost in neodvisnost.

Tudi si dobro vedela, da v službi nisem poznala le svoje plače in ugodnosti, katere mi je nudila, marveč mnogo bolj svoje dolžnosti.

Trudov, ktere mi je prinašalo življenje, se nisem strašila, v njih sem iskala zadovoljstva — zadovoljstva zmage po boju.

Moj vzor je bila domovina; za njo sem želela delovati, njej sem hotela žrtvovati vse moči svojega življenja.

Bila sem sama s seboj zadovoljna in menila sem, da sem duševno tako samostalna, tako trdna, da mi pač noben slučaj, noben prigodek ne bi mogel zrušiti duševnega miru in skladnosti. Kako sem bila neumna! —

Pred tremi meseci jel je zahajati k nam zdravnik M. s svojo ženo. Na nekej dobrodelnej veselici seznanil se je z rodbino Z. in od tedaj je zahajal v hišo.

Od tedaj tudi izvira moja nesreča. —

Nekoč sem vadila starejšo deklico na glasovirju. Ker sem čula govorjenje, ozrla sem se ter videla, da je vstopila v sobo gospa Z. v spremstvu zdravnika M. in njegove žene. Tedaj sem ga videla v prvo. —

Vida, ali veruješ, da pride ljubezen hipno in da srce vstrepeta ob prvem, jedinem pogledu, vstrepeta pred močjo ljubezni, ki se je v njem ravno vzbudila? Veruj to, Vida. Ljubezen biva že od početka v človeškem srcu ter čaka le osodnega trenutka, ki jo vzbudi in vzdrami. In čim dalje je mirovala, tem močnejša in strastnejša je potem, ko se vzbudi. — Tudi jaz sem počela ljubiti zdravnika M. ob prvem pogledu v njegovo tajnostno plamteče oko.

Njegova soproga je umetno odgojena cvetica. Skrajno nežna in lepa; zdi se ti, da jo končaš, ako se je le dotakneš.

V večnih skrbih za svoje zdravje in lepoto, se jej težko kdaj s čim ugodi. Vsak trenutek jej česa nedostaja in moža muči z grozno dolgočasnim in praznim govorjenjem.

Lepo, a slabotno telo, brez duše brez življenja...

Često je prihajal zdravnik M. s svojo soprogo k nam v posete. In čudno, nikdar se ni zgodilo, da bi se ne bila videla, in večkrat sva govorila. Govorila sva o mnogem, o čemur so ravno govorili drugi; a pri tem se je oko topilo v očesu. —

V početku me je neskončno osrečavala ta ljubezen in divna slast se me je polasčala, ko sem mu bila v bližini. Da, kadar sta se spajala najina pogleda in sem ž njim govorila, zabila sem do cela na vset in na vse, le duša mi je drhtela v sladkem objetju... Po cele ure sem mogla potem presedeti brez vsake druge misli in zavednosti, nego da me on ljubi. Za to njegovo ljubezen bi bila stokrat rada umrla...

Prišlo pa je spoznanje, ki me je iz raja pahnilo v peklo. —

Nekoč, ko sta odšla zdravnik in njegova soproga, vpraša me gospa Z.:

»Kako vam ugaja gospa zdravnikova?« Jaz jo začudjena pogledam, a ona nadaljuje:

»Lepa gospa, le škoda, da je tako šibkega zdravja. Srečna je, da ima tako dobrega in značajnega moža; tega jej pač marsikatera zavidava.«

Kako mi je že neki bilo tedaj? Ne vem — a strašno pač.

In čudno, zakaj neki so te besede tako vplivale na me? Saj sem vedela, da je doktor M. oženjen.

Da, vedela sem to, a zavedala se tega nisem. Nisem še imela časa premišljevati, da je oženjen. V svojej ljubezni nisem videla ničesar razun njega; vse drugo je zakrila zavesa strasti in tisti dan sem prvič prejela od njega pismo, ki je imelo skopati grob mojej čednosti... A besede gospe Z. so hitro, nepričakovano odtrgale zaveso strasti in pred saboj sem zazrla prepad... A v onem trenutku bi ne bila pomišljala, udala bi se mu. Zasmejala sem se glasno, ter rekla:

Radi njenega moža jo zavidajo, ha, ha!

Ne vem, kaj si je mislila gospa ob teh besedah, ne vem tudi, kako sem tedaj izgledala...

Hitela sem v svojo sobo ter se tam zaklenila. Vrgla sem se na posteljo in obdala me je strašna puščava....

— — — — —
M. je oženjen in ima lepo soprogo. A jaz — kaj sem mu jaz — kaj mu smem sploh biti? Nič — nič!

Ha ha! on ljubi — ne nje, ampak mene! Mene! On ve, da ga tudi jaz ljubim, da mi razun njega svet, življenje ničesar več ne more dati.

Ha, ha, ti budalasti svet, ki meniš, ker je on soprog one bledoličnice, da jo ljubi! To je le navidežno, a v resnici mu je ona mrtva, brezpomembna stvar in jaz — jaz sem solnce njegove duše!

Pa tudi ni treba, da bi svet vedel, da se ljubiva. Ni treba, da bi svet nama to dovolil, ter da bi svet priznal, da sva od nekdaj drug za drugega. Čemu? Le slep naj bo svet a midva si izkoristiva njegovo slepoto.... Komaj sem okusila ljubezni sladko bol in blaženstva polno gorje — pa naj bi se vsemu zopet odpovedala za vedno? Ah ne, nikdar!

In zakaj naj se odpovem sreči, kdo me sili k temu? Nihče — vsaj nihče ne ve o tem še ničesar — —.

Ha, in ta slast, sloneti ob njegovih prsih, zreti mu v oči ter poslušati mehke njegove besede — — ha, temu naj se odpovem, njegova naj ne bodem nikdar?! Ha, ha!.. — — — — —

Naglo sem vstala ter se ozrla po sobici in se čudila.

Prej tako ljuba, domača mi sobica, zdela se mi je v tem trenutku tuja; a tuja sem bila le jaz.

Zrla sem knjige, cvetlice ter posamezne predmete priprosto lepe sobne oprave. Kako mi je bila preje vsaka teh reči draga, prirastla mi je tako rekoč k srcu. Vsaj je bila to moja, prav samo moja sobica, v której sem prebila toliko lepih ur. Tu sem premišljevala o svojih dolžnostih do ljudij, službe in domovine; tu sem snovala lepe načrte, tu se vnemala za svoje vzvišene, svete vzore...

Na vsakej reči v sobici bil je nekako vtisnjen pečat moje duše. Vse je bilo tako resno-milo, tako lepo... Preje — — a v tem trenutku bilo mi je vse tuje, neznanu in komaj sem spoznavala svoje reči...

Oglasila se mi je vest. —

Kaj sem sklenila ravnokar storiti?

Vreči se ljubljenu a oženjenemu možu v naročje ter zadostiti strastni ljubezni? Da.

A vzori, čednost, dekliški ponos?

Ah, kako skrbno sem vse to gojila v svojem srcu, kako se divila ob tem, kako drago mi je bilo!...

A sedaj hočem vse to sama iztrgati, porušiti, poteptati.

Kako strogo sem obsojala greh — a danes hočem sama grešiti? Jaz in greh? Strašno!

In potem, tudi najstrastnejša ljubezen trpi le en čas, sosebno če je grešna... Kaj mi potem še ostane v duši? Kaj pa sploh še bodem potem?

Ali jaz ljubim!

Prav. Sedaj lahko pokažem trdnost svojih prepričanj in to ljubezen lahko položim na žrtvenik svojim vzorom.

Altar brez žrtve je itak brezpomemben — in brez boja ni venca, ni slave.... Ah ne, ne! Ne morem se odločiti — grešiti hočem — izdati lastno svojo dušo za samo en hip ljubezni.

Zgrudila sem se na posteljo v neizrečenih bolečinah. Strast mi je z nepopisnim ognjem palila srce, a duša mi je trepetala v grozi pred grehom.

Kako strašno! Slovo dati njemu ali svojej lastnej duši! Druge rešitve nikjer — nikjer...

In ta strast — kako me je prevzela, kako obvladala — mene! Saj sem bila vedno tako hladna, mirna in nerazumno mi je bilo, ko so drugi govorili o ljubezni. A sedaj! Ne poznam se niti sama več, niti se razumem... Le toliko mi je jasno, da njega nočem in ne morem zapustiti! —

Vzela sem pismo, katero mi je pisal in v kojem je vsaka beseda bila priča strastne ljubezni. Goreče sem je pritisnila na ustnice in pripravljena sem bila, iti še isti večer na prvi tajni sestanek... —

Tu pa sem zopet začula klic: izdajica, izdajica! In zopet je zgrabila dušo smrtna bol in zopet sem videla pred seboj dve ločitvi —.

Druge rešitve nikjer — nikjer!

Sama bi se bila hotela maščevati nad srcem, sama iztrgati je iz prsi, sama streti je, umoriti, da bi me ne trpinčilo tako.

Oj ti peklo. peklo!...

Brezmejno sem trpela.

Zdajci pa se mi ustavi oko na podobi, ki mi je visela nad posteljo in kojoj sem prejela od Tebe.

Čudno sem vzdrlhela ter dalje zrla malo podobo — a v duši so mi vstajali spomini. — — — — —

Na mrtvaškem odru je ležala moja mati in ostala sem sama...

Nema sem sedela v malej sobi; jokala nisem, ker mi je strašna boleost vsušila solze — prav tako kakor sedaj —. Mislimi nisem mogla ničesar, le srce mi je stiskalo nekaj groznega. — — —

Tu si prišla Ti, moja Vida. Privila si se k meni ter glasno zahtela — jokala si zame.

Tolažila me nisi, vsaj si vedela, da mi je bilo znano, kaj si mi Ti mogla ali hotela reči. In vendar — kaj si mi storila tedaj, kaj mi je bila v onih urah zavest, da me Ti ljubiš, kakor zna in more le plemenita ženska ljubiti. Nebo Ti to povrne. —

Drugi dan si poslala ono podobico in mi pisala tako nekako :

»Vzemi to podobico, ti dete moje duše. Ni sicer dragocena, a tebi naj ohrani dušne dragotine, dušne krasote. —

Jaz dobro vem, Adela, da ne bodeš hotela sprejeti ponudeb svojega sorodstva in svojih znancev — preponosna si zato. Vem, da hočeš sama skrbeti zase ter si prislužiti, kar ti treba za življenje, dasi Ti je zibelka tekla v blagostanju in obilnosti. — Vem tudi, da niti najmanj ne žaluješ radi izgube premoženja — vsaj si duševno dovolj bogata. Zato — idi Adela, in koderkoli hodiš, bodi kot blagoslov neba. —

Vzorom svojim se nikdar ne izneveri, četudi ti prinese življenje še tako britkih izkušenj. V vzore veruj — ne v prevare. —

Vse tvoje stopinje in vse tvoje dejanje naj vodi čednost.

S pota, kojega sva si skupno načrtali in izbrali s trdno voljo, niti za mah ustaviti se na njem — ne kreni nikdar! Končaj na njem — a ostaviti ga nikar! —

Kadar pa ti bode ta pot prestrm in pretrd; kadar te bode trnje, s kojim je obilno posut, 'zbadalo le pregloboko; kadar ti ob njem ne bode cvetela nobena roža, raslo nobeno drevo, tekel noben studenec; kadar te bode pogled v nedogledno daljavo, v katerej ti je postavljen cilj ter osamelost na tem potu strašila in mučila; kadar te bode zapuščal pogum in ti bodo dvomi razsajali v duši; kadar ti bode do smrti utrujeni in zbegani zastajal korak in bodeš hotela stopiti s pota — — tedaj, mila, sladka duša, obrni pogled v to podobico in spomni se tega trenutka.« — — —

Zgodilo se je tako, draga Vida, in podobico močile so obilne in vroče solze...

Boj, v katerem sem zmagala, je končan. A ob tej zmagi, odprla se mi je v srcu rana, ki bode krvavela dolgo, ako ne do smrti. —

Pepel njegovega pisma je raznesel veter ter ga razpršil v nič.

Takoj jutri odputujem daleč proč od kraja, kjer sem ljubila prvič in zadnjič. Nastopim zopet službo vzgojiteljice. V delu in dolžnostih bodem iskala utehe — sreče pa mi zopet prinese — smrt. —

Ako Ti pride solza v oko, ko čitaš te vrstice, pusti, naj kane na nje ter se spoji z mojimi. Srce mi bode povedalo to in hvaležna Ti bodem. A s strmega pota, veruj, večno ne krene

Tvoja nesrečna

Adela.